

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.10
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.11/6 din 29 septembrie 2014*

CURRICULUM
la disciplina

„PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL”

(candidați la funcții de judecător și procuror)

AUTOR:

*Veronica MOCANU
lector universitar, doctor în drept*

_____ **AVIZAT**
Mariana PITIC, șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2014

I. PRELIMINARII

Siguranța în tratamentul datelor cu caracter personal și protecția acestora constituie un subiect de actualitate, fapt datorat conexării acestei tematici la cea privind protecția libertăților și principiilor democratice, pe care se bazează normele juridice europene. Acest interes a crescut considerabil în ultimii zece ani, în consens cu progresele tehnologice.

Actualitatea este determinată de contextul global al valorificării protecției datelor cu caracter personal ca un drept fundamental și instituționalizarea reglementărilor legate de protecția datelor cu caracter personal în legislația Republicii Moldova. De asemenea studiarea dimensiunii juridice a protecției datelor cu caracter personal este determinată de evoluțiile tehnologice, creșterea schimbului, colectării de date cu caracter personal și, în rezultat, impactul și efectele privind viața privată a individului. Pe de o parte, tehnologiile informaționale sunt forme de dezvoltare a societății, pe de altă parte, se impune stabilirea unor limite privind stocarea și prelucrarea datelor cu caracter personal.

Studierea și însușirea noțiunilor și mecanismului de aplicare a măsurilor de asigurare a protecției datelor cu caracter personal, aplicarea tehnicilor de securizare a informației cu caracter personal, a mecanismului de funcționare, sunt deja realități ce urmează a fi implementate în practică de colaboratorii oricărei instituții ce prelucrează date cu caracter personal. Astfel, în contextul în care, instituțiile de drept în general și judecătoriile și procuraturile în particular, prelucrează date cu caracter personal în contextul exercitării atribuțiilor, respectivul curs se impune ca unul absolut obligatoriu pentru persoanele ce operează nemijlocit cu date cu caracter personal.

Cursul dat este orientat spre candidații la funcția de judecător și în vederea familiarizării acestora cu problematica protecției datelor cu caracter personal, promovarea conștientizării importanței acțiunilor legale de prelucrare de date, formarea deprinderilor de asigurare a protecției datelor cu caracter personal și prevenire a riscurilor. Conținutul cursului este elaborat în așa fel încât poate să servească și ca un reper pentru judecători în examinarea cauzelor judiciare cât și pentru candidații la funcția de procuror în vederea clarificării atribuțiilor ce urmează a fi asumate cât și ca suport teoretico-practic pentru dezvoltarea abilităților personale de a-și asigura protecția datelor cu caracter personal proprii în contextul societății informaționale.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- Aplicarea corectă a normelor privind protecția datelor cu caracter personal
- Înțelegerea conținutului dreptului la protecția datelor cu caracter personal fiind apt să stabilească delimitări între dreptul la protecția datelor cu caracter personal și dreptul de acces la informație
- Întocmirea corectă a actelor procesuale în calitate de judecător sau procuror cu respectarea normelor de protecție a datelor cu caracter personal;
- Examinarea și soluționarea cauzelor legate de problematica protecției datelor cu caracter personal;
- Formularea propunerilor concrete de îmbunătățire a calității actului de justiție în ceea ce privește asigurarea protecției datelor cu caracter personal în cadrul activității de judecător/procuror;

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- să cunoască noțiunile: date cu caracter personal, protecția datelor cu caracter personal, operator de date, subiect al protecției datelor cu caracter personal;
- să deosebească tipurile de date cu caracter personal;
- să identifice obligațiile operatorului de date;
- să identifice drepturile subiectului protecției datelor cu caracter personal;
- să cunoască actele normative ce reglementează domeniul protecției datelor cu caracter personal;
- să distingă efectele nerespectării normelor ce reglementează domeniul protecției datelor cu caracter personal ;
- să înțeleagă conținutul mecanismului de asigurare a protecției datelor cu caracter personal;
- să determine soluții corecte pentru problemele de ordin practic vizând materia protecției datelor cu caracter personal;
- să deosebească procesul de prelucrare de date de procesul de protecție a datelor cu caracter personal;
- să identifice raporturile în contextul cărora urmează să asigure protecția datelor cu caracter personal;
- să determine cercul subiecților implicați în procesul de prelucrare a datelor cu caracter personal;
- să determine atribuțiile de asigurare a protecției datelor cu caracter personal în cadrul instituției în care activează;
- să analizeze categoria datelor ce urmează să le prelucereze în contextul exercitării atribuțiilor;
- să deosebească operatorul de date cu caracter personal de persoana împuternicită, delimitându-le atribuțiile;
- să stabilească coraportul între obligațiile sale ca operator de date și drepturile persoanei vizate;
- să formuleze mecanisme de protecție a datelor cu caracter personal în cadrul instituției în care activează;
- să profileze particularitățile statutului său în contextul relațiilor legate de prelucrarea de date;
- să identifice situațiile în care datele sale personale sunt prelucrate și să se expună asupra corectitudinii și legalității acțiunilor ce sunt realizate asupra datelor sale;
- să stabilească limite între respectarea dreptului la acces la informație, transparență, publicitate și asigurarea protecției datelor cu caracter personal;
- să identifice problemele ce pot apărea în contextul asigurării protecției datelor cu caracter personal în cadrul instituției în care activează propunând modalități de soluționare;
- să contribuie la diseminarea culturii utilizării corecte și legale a datelor cu caracter personal

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Protecția datelor cu caracter personal	Veronica Mocanu	I	14	4	10	examen

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Esența, natura și conținutul protecției datelor cu caracter personal ca drept și instituție juridică.	1	2
2.	Condiții și cerințe privind asigurarea protecției datelor cu caracter personal	-	2
3.	Subiecții raporturilor juridice legate de domeniul protecția datelor cu caracter personal (drepturi și obligații)	1	2
4.	Transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal	1	2
5.	Modalități de apărare a dreptului la protecția datelor cu caracter personal.	1	2
TOTAL		4	10

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
<i>Tema 1. Esența, natura și conținutul protecției datelor cu caracter personal ca drept și instituție juridică.</i>		
<i>Ore curs</i>	Curs-prelegere Proiector/laptop	<i>Ore curs</i>
<ol style="list-style-type: none"> Delimitări conceptuale Natura juridică a dreptului la protecția datelor cu caracter personal Dreptul la protecția datelor cu caracter personal ca drept obiectiv, izvoarele dreptului Dreptul la protecția datelor cu caracter personal ca drept subiectiv: conținut și particularități 		Brainstorming. Lectura surselor din lista bibliografică, analiza conceptuală
<i>Ore practice</i>	Seminare Studiu de caz Tablă flipchart	<i>Ore practice</i>
<ol style="list-style-type: none"> Repere istorice cu privire la evoluția instituției, cadrului normativ și dreptului la protecția datelor cu caracter personal. Locul și rolul protecției datelor cu caracter personal în cadrul realității sociale: identificarea necesității prin prisma examinării prejudiciilor Domeniul de aplicare a reglementărilor privind protecția datelor cu caracter personal 		Examinarea realității sociale, identificarea riscurilor și prejudiciilor la capitolul dreptul la protecția datelor cu caracter personal și dreptul la viață privată.
<i>Tema 2. Condiții și cerințe privind asigurarea protecției datelor cu caracter personal</i>		
<i>Ore curs</i>	Curs –prelegere Proiector/laptop,	<i>Ore curs</i>
<ol style="list-style-type: none"> Principiile activității de prelucrare datelor cu 		

<p>caracter personal;</p> <p>2. Condițiile de bază pentru prelucrarea datelor cu caracter personal</p> <p>3. Asigurarea confidențialității și securității prelucrării datelor cu caracter personal.</p> <p><i>Ore practice</i></p> <p>1. Prelucrarea categoriilor speciale de date cu caracter personal</p> <p>2. Prelucrarea datelor cu caracter personal privind starea de sănătate</p> <p>3. Prelucrarea datelor cu caracter personal avînd funcție de identificare</p> <p>4. Prelucrarea datelor cu caracter personal și libertatea de exprimare</p> <p>5. Stocarea și utilizarea datelor cu caracter personal la încheierea operațiunilor de prelucrare</p>	<p>prelegere cu suport vizual. Power Point, videoproiector.</p> <p>Seminare Studiu de caz</p>	<p>Brainstorming. Lectura unor surse bibliografice</p> <p><i>Ore practice</i></p> <p>Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor.</p>
<p><u>Tema 3. Subiecții raporturilor juridice legate de domeniul protecția datelor cu caracter personal (drepturi și obligații)</u></p>		
<p><i>Ore practice</i></p> <p>1. Subiecții posesori de date cu caracter personal: subiectul datelor cu caracter personal (drepturi și obligații)</p> <p>2. Subiecții implicați în prelucrarea de date: operatorul de date și persoană împuternicită (drepturi și obligații)</p> <p>3. Subiecți de supraveghere și control a protecției datelor cu caracter personal: publici (Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, autoritățile de ocrotire a normelor de drept); privați (personal de supraveghere și control, companii de audit a protecției datelor cu caracter personal)</p>	<p>Seminare Studiu de caz, joc pe rol, prezentări individuale</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Întocmirea referatelor. Studierea practicii întocmirii unor proiecte de acte relevante.</p>
<p><u>Tema 4. Transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal</u></p>		
<p>1. Transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal – activitate specifică de prelucrare</p> <p>2. Condițiile transmiterii transfrontaliere a datelor cu caracter personal</p> <p>3. Mecanismul de transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal</p>	<p>Seminare Studiu de caz, analiza cadrului legislativ prezentări individuale</p>	<p><i>Ore practice</i></p> <p>Seminare Studiu de caz, prezentări individuale</p>
<p><u>Tema 5. Modalități de apărare a dreptului la protecția datelor cu caracter personal.</u></p>		
<p><i>Ore practice</i></p> <p>1. Autoapărarea ca modalitate de apărare a</p>	<p>Seminare</p>	<p><i>Ore practice</i></p>

<p>dreptului la protecția datelor cu caracter personal (tehnici, mecanisme și instrumente)</p> <p>2. Apărarea instituțională ca modalitate de apărare a dreptului la protecția datelor cu caracter personal (atragera la răspundere disciplinară)</p> <p>3. Apărarea statală ca modalitate de apărare a dreptului la protecția datelor cu caracter personal (tehnici, mecanisme și instrumente)</p>	<p>Studiu de caz, prezentări individuale</p>	<p>Întocmirea referatelor. Studiarea practicii întocmirii unor proiecte de acte relevante.</p>
---	--	--

VII. EVALUAREA

Evaluarea se va efectua continuu și la final.

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audienților în cadrul orelor de curs și a celor practice;
- realizarea activităților individuale;
- susținerea unor testări obligatorii care vor conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor/aptitudinilor profesionale;
- pregătirea unui referat științific și/sau aplicativ pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

B. Evaluarea finală se va efectua sub formă de examen la finele semestrului prin soluționarea situațiilor de caz și întocmirea proiectului actelor procesuale pe baza studierii dosarelor.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte internaționale:

1. [Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal](#). Strasbourg, 28 ianuarie 1981. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 29.07.1999, nr. 80.
2. Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date din 24.10.1995.
3. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. Nisa, 07.12.2000. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 303/1, 14.12.2007 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:303:0001:0016:ro:PDF> (vizitat 10.03.2012).
4. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10.12.1948. Tratatate internaționale, 1998, 11 p. (Aderat la Declarație prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28.07.1990).
5. Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16.12.1966 și protocoalele sale facultative. Tratatate internaționale, 1998, vol. 1, 30 p. (În vigoare pentru Republica Moldova din 26.04.1993).
6. American Convention on Human Rights, Adopted at the Inter-American Specialized Conference on Human Rights. San José, Costa Rica, 22.11.1969. <http://www.cidh.oas.org/basicos/english/basic3.american%20convention.htm> (vizitat 12.05.2012).
7. Protocolul adițional la Convenția de la Strasbourg pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, cu privire la autoritățile de control și fluxul transfrontalier al datelor, adoptat la Strasbourg la 18 noiembrie 2001.

8. UN General Assembly, Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files, 14 December 1990, available at: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ddcafaac.html> (vizitat 15.10.2011).
9. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (adoptată la Roma la 04 noiembrie 1950 de către statele membre ale Consiliului Europei).
10. Directiva 2005/58/CE, modificată în 2009, privind viața privată și comunicațiile electronice
11. Directiva 2006/24/CE privind păstrarea datelor.
12. Regulamentul (CE) nr. 45/2001 privind prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare.
13. Decizia-cadru 2008/977/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul cooperării polițienești și judiciare în materie penală.

Acte naționale:

1. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, august 1994.
2. Legea Republicii Moldova. Codul Civil al Republicii Moldova. Nr. 726-XII din 04.06.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 22.06.2002, nr. 82-86 (967-971), art. 14.
3. Legea Republicii Moldova privind protecția datelor cu caracter personal. Nr. 133 din 08.07.2011. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 14.10.2011, nr. 70-175/492.
4. Codul Muncii al Republicii Moldova. Nr. 154-XV din 28.03.2003. În Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 29.07.2003, nr. 159-162.
5. Hotărîrea Guvernului privind aprobarea cerințelor față de asigurarea securității datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal. Nr. 1123 din 14.12.2010. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 24.12.2010, nr.254-256/1282.
6. Legea privind accesul la informație. Nr.982-XIV din 11.05.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova 28.07.2000, nr.88-90/664.
7. Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat. Nr.467-XV din 21.11.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 01.01.2004, nr.6-12 /44.
8. Legea cu privire la informatică. Nr.1069-XIV din 22.06.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 05.07.2001, nr.73-74/547.

Acte de interpretare și recomandare:

1. Avizul Grupului de Lucru privind nr. 1/2010 privind conceptele de „operator” și „persoană împuternicită de către operator”. Direcția D (Drepturi fundamentale și cetățenie) a Comisiei Europene, Direcția Generală Justiție, Libertate și Securitate, B-1049 Bruxelles, Belgia, Biroul nr. LX-46 01/190, 16.02.2010. 34 p. http://ec.europa.eu/justicehome/fsj/privacy/index_en.htm (vizitat 02.08.2011).
2. Avizul 4/2007 privind conceptul de date cu caracter personal. Direcția C (Justiție civilă, drepturi și cetățenie) a Comisiei Europene. Direcția Generală Justiție, Libertate și Securitate, B-1049 Bruxelles, Belgia. Nr. birou LX-46 01/43, 2007. 31 p. http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp136_ro.pdf (vizitat 01.10.2011).
3. Avizul 3/2010 privind principiul responsabilității. Direcția C (Drepturi fundamentale și cetățenia Uniunii Europene) a Comisiei Europene, Direcția Generală Justiție, B-1049 Bruxelles, Belgia, Biroul nr. LX-46 01/190. 2010. 20 p. http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2010/wp173_ro.pdf (04.05.2011).
4. Avizul 2/2009 privind protecția datelor cu caracter personal ale copiilor. Direcția C (Justiție Civilă, Drepturi și Cetățenie) din cadrul Comisiei Europene. Direcția Generală Justiție,

Libertate și Securitate, B-1049 Bruxelles. Belgia, Biroul nr. LX-46 01/06, 2009, 21 p. http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2009/wp160_ro.pdf(vizitat 07.03.2010).

5. Avizul nr. 2/2010 privind publicitatea comportamentală online, Direcția D (Drepturi fundamentale și cetățenie) a Comisiei Europene, Direcția Generală Justiție, Libertate și Securitate, B-1049 Bruxelles, Belgia, Biroul nr. LX-46 01/190, 2010. 28 p. http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2010/wp171_ro.pdf(vizitat 02.06.2012).

Monografii, articole:

1. Carp R., Șandru S. Dreptul la intimitate și protecția datelor cu caracter personal. București: All Beck, 2004. 216 p.
2. Chirtoaca L. Unele aspecte ale protecției persoanelor privind prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal. În: Materialele conferinței științifice internaționale „Contribuții la dezvoltarea doctrinară a dreptului”, Chișinău, 2009, p. 92-94.
3. Avornic Gh., Mocanu V. Realizarea dreptului la protecția datelor cu caracter personal. În: Revista Națională de Drept, Chișinău, 2012, nr. 9 (144), p. 2-8.
4. Mocanu V. Globalizarea-factor de configurare a unui drept universal. Perspective de reglementare. În: Revista științifico-practică “Legea și Viața”, Chișinău, 2012, nr. 8 (248), p. 35-41.
5. Mocanu V. Subiecții dreptului protecției datelor cu caracter personal. În: Revista științifico-practică “Legea și Viața”, Chișinău, 2012, nr. 7 (24), p. 51-58.
6. Mocanu V. Delimitări conceptuale în legislația și literatura juridică privind abordarea protecției datelor cu caracter personal. În: Revista științifico-practică “Legea și Viața”, Chișinău, 2012, nr. 10 (250), p. 36-45.
7. Mocanu V. The field of personal data protection-specific area of regulation. În: Revista științifico-practică “Legea și Viața”, Chișinău, 2012, nr. 9 (249), p. 23-32.
8. Mocanu V. Natura juridică a dreptului la protecția datelor cu caracter personal. În: Revista științifică “Studias Universitas”-Seria “Științe sociale”, Chișinău, 2012, nr. 8 (58), p. 12-18.
9. Mocanu V. The field of personal data protection-specific regulatory design. În: Journal of Legal Studies published on behalf of "Petre Andrei" University, Faculty of Law, Iași, 2012, nr. 3-4, p. 59-75.
10. Sârcu D., Rusu V. Conceptul de date cu caracter personal și categoriile de date personale protejate în cadrul Consiliului European. În: Revista moldovenească de drept internațional și relații internaționale, 2011, nr. 3. 14 p.
11. Protecția datelor cu caracter personal la nivel. Reglementări la nivel internațional ale domeniului. Tribuna tânărului savant. Chișinău, nr 3 (18) septembrie 2010. 63 p.